

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Quomodo Patres de hac re locuti fuerint. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

probant id, quod nos libenter fatemur, scilicet actum voluntatis, quo pater vult generare & spirare, non esse priorem ipsa generatione & spiratione. Superest tamen, ut quaedam dicta Sanctorum interpretemur, qui videntur non solum concedere voluntatem ut priorem actibus notionalibus, sed etiam tanquam principium illorum.

CAPVT. IV.

Quomodo Patres de hac re locuti fuerint.

EX Patribus autem Hilar. videtur docere, esse in Deo voluntatem generandi ut principium generationis, libro enim de synod. in defensionibus professionum Catholicarum contra Photinum, definit. 25. inquit, si quis nolente Patre natum dicat filium, anathema sit non enim coactus Pater, vel naturali necessitate ductus genuit filium, sed max. ut voluntate. Verum hæc definitio nullius est momenti. Est enim Concilij Syriensis, quod fuit Arrianum, & in ea, sicut in multis erroribus Actij expressit. Sed inferius idem Hilar. ex synod. Catholica Sardicensi refert hæc verba. Vel quod neque consilio, neque voluntate pater genuit filium, anathematizat sancta & Catholica Ecclesia, scilicet hoc affirmantes. De qua synodo testatur idem Hilarius ibidem brevibus, absolutissimis tamen definitionibus usum fuisse.

Sed Hieron. in illud ad Ephes. Qui predestinavit nos, inquit, De filio vero, hoc est, de Domino nostro Iesu Christo in alio loco scriptum est, quod semper cum fuit, & nunquam eum, ut esset, paternam voluntas præcessit. Ergo definitio illa est intelligenda, ut pater genuerit filium consilio & voluntate, non ut principio, sed comitante secundum durationem, & subsequente secundum rationem, quia scilicet videns se generantem vi naturæ & necessario iudicavit, illi esse summe bonū & perfectum, & ei id placuit. Quamvis enim necessitate naturæ, tamen non repugante voluntate genuit. Cum vero Hieron. negat voluntatem præcedentem, loquitur plane, non ut Scholastici de præcedente solum secundum rationem, sed tempore & duratione.

August. quoque lib. 6. q. 7. Orosio interroganti, an Pater genuerit voluntate, respondet, neque voluntate, neque necessitate, hoc est, neque voluntate ut principio. (Intelligit vero non facultatem, sed actum voluntatis) neque coactione. Et lib. 15. de Trinit. c. 20. asserit, sicut Deus, neque voluntate est Deus, neque necessitate, neque est Deus volens neque volens: ita etiam neque voluntate, neque necessitate, neque volens neque volens genuit. Quod eodem modo, ut supra explicandum est.

Ceterum videamus, an modus ille loquendi Concilij Sardicensis, Deus voluntate genuit, sit cōcedendus. Masl. in 1. q. 10. artic. 3. & Gabriel. d. 6. q. 1. dixerunt partem illam, voluntate capi posse dupliciter, aut tanquam adverbium, ut idem sit, quod voluntarie, & sic veram esse propositionem: aut in casu effectivo, & sic esse falsam, eo quod significare videatur principium veluti efficiens. Verum S. Thom. in hoc art. & Scotus in 1. dist. 6. q. 1. art. 2. concedunt hanc propositionem, Deus voluntate genuit filium, sola facta distinctione de voluntate comitanti aut præcedenti in principio; priori modo illam concedunt, posteriori vero negant, & quia potest habere prædictum sensum verum, illam absolute cum Concilio Sardicensi concedunt. Quo autem sensu dixerit Concilium Tolet. 15. secundum Vasquez in 1. p. 10m. 2.

CAPVT. I.

303

essentiam diuinam voluntas genuit voluntatem, explicauimus supra quæst. 39. art. 5.

DISPUTATIO CLXI.

Utrum Spiritus sanctus producatur necessario, an libere.

Henricus censet Spiritum sanctum quodammodo libere, quodammodo naturaliter procedere. cap. 1.

Processionem Spiritus esse necessariam, non tamen liberam, Scotus autumat. cap. 2.

Spirationem Spiritus sancti non tantum necessariam, sed etiam naturalem, & non liberam dicendam, verior sententia est. cap. 3.

Diluuntur argumenta Scoti cap. 4.

CAPVT. I.

Henricus censet Spiritum sanctum quodammodo libere, quodammodo naturaliter procedere.

Controuersia hæc, cum S. o. saltem, verbo, rum est, non rerum. Ipse namque asserit, Spiritum sanctum ita necessario produci, ut non possit non produci: in modo tamen loquendi, an scilicet dici debeat libera eius productio, cum sit per voluntatem, non eodem modo sentit, atque alij: cum Henrico tamen de re etiam ipsa videtur esse dissensio. Is enim in summa, ut refert Scotus in 1. Scotus, d. 1. q. 1. §. quantum ad primum, & §. quantum ad secundum, & quodlib. 16. artic. 3. asserit, Spiritum sanctum procedere quidem naturaliter naturalitate (ut ipse ait) tantum comitante, & simul procedere libere. Ut autem hanc sententiam nobis exponat, notat, triplicem esse posse actum voluntatis, ut liberum arbitrium est, tendens in aliquod bonum, quod non est summum, & hic actus omnino liber est. Huiusmodi est omnis actus voluntatis, etiam diuinæ circa obiectum quodcumque creatum. Secundus actus est à voluntate in Deum clare visum, & dicitur omnino naturalis, quia à natura ut principio, immutabilis & necessarius est. Tertius actus dici potest naturalis natura tantum comitante: voluntas enim est facultas quædam existens in aliqua natura, & ex ipsa modum quendam naturalem habet comitantem in operationibus. Hoc modo putat, processionem Spiritus sancti esse naturalem. Nam in processione Spiritus S. considerat hic author duplicem respectum operationis, vnum ad Deum clare visum & dilectum, alterum ad Spiritum S. ut amorem productum. Processio enim Spiritus S. non tantum est productio amoris, sed etiam dilectio summi boni, hoc est, bonitatis Dei. Secundum priorem respectum dicit esse actum naturalem à natura ut principio: secundum posterio-rem dicit esse liberum, sed comitanter naturalem, propter comitantiam, quam habet libertas voluntatis cum natura. Ex quo colligit, Deum viuere naturaliter necessitate naturæ, & intelligere naturaliter necessitate etiam proueniente ex obiecto: at vero spirare naturaliter propter comitantiam naturæ, quia principio spirandi annexa est natura.

Hanc sententiam refert Scot. locis citatis, duabus rationibus minoris momenti, quas ideo consilio prætermitto: hæc enim unica & facili impugnari potest. Aut enim putat Henricus, naturalitatem (ut ipse loquitur) esse annexam processionem Spiritus S. quia voluntas est in ipsa natura diuina veluti in subiecto, & hoc non obstat, quo minus actus